

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ (*)

ΙΑ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιεπισκόπου Κεφαλληνίας Γερασίμου Δώριζα ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη εκκλησία ἀπώλεσεν ἔνα φωτεινὸν ἀστέρα, ἐν πνεῦμα ἐξόχως μεταρρυθμιστικόν, μίαν ἀληθινὴν δόξαν.

Θὰ ἥτο ὅλως ἀδύνατον εἰς τὰ στενὰ ὅδε ὅρια τοῦ Ἡμερολογίου νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὴν εὐρεῖαν διάνοιαν καὶ τὴν μεγάλην καρδίαν καὶ τὸν ἀδαμάντινον χαρακτῆρα καὶ τὴν ὑπέροχον δρᾶσιν καὶ τὰς ὑψηλὰς καὶ ἀνεφίκτους ἀρετὰς τοῦ ἀληθησμονήτου ἱεράρχου. Αἱ μεγάλαι φυσιογνωμίαι δέονται ἀριστοτεχνικῆς χειρὸς διὰ νὰ ἔξειχον ισθῶσι τελείως. Καὶ ἡμεῖς συνανθανόμεθα ὑπολειπομένας τὰς δυνάμεις ὅπως δυνηθῶμεν ν' ἀποδώσωμεν τὴν ἀκτινοβόλον εἰκόνα του. Τολμῶμεν μόνον, ἐλάχιστον ἀποτίοντες φόρον τιμῆς καὶ εὐλαβείας, νὰ ρίψωμεν ὄλγα ἄνθη θαυμασμοῦ καὶ πόνου εἰς τὴν ἀφθιτὸν μνήμην του.

Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1851, διήκουσε τὰ στοιχειώδη γράμματα εἰς τὰ ἐνοριακὰ σχολεῖα τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ἔσχε τὴν ἐγκύλιον παίδευσιν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ καὶ φοιτήσας ἐπὶ πενταετίαν ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης ἀνηγορεύθη σιδάκτωρ τῷ 1873 ἀριστεύσας. Διετέλεσεν ἐπὶ διετίαν ἐν Θεσσαλίᾳ γραμματεὺς τοῦ τότε Ἐπισκόπου Τρίκκης καὶ ἱεροχήρου. Ἐπανελθὼν ἐκεῖθεν διωρίσθη καθηγητὴς τῆς τότε συστάσης Ἱερατικῆς Σχολῆς, ἐγένετο μετὰ μικρὸν ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ Ἰωακεὶμ Β' καὶ

(*) ΣΗΜ. — Τὸ σύντομον τοῦτο βιογράφημα τοῦ διαπρεποῦς Ἱεράρχου ἐσταχυολογίην καὶ κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει μακρᾶς καὶ πολυσελίδου μελέτης περὶ τοῦ θίευ, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἦν ἔξεπονησεν ὁ ἐκ Κεφαλληνίας φοιτητὴς τῆς Θεολογίας κ. Γερ. Χ. Ποταμιῆνος, δστις διατελέσας ὑπὸ τὴν ἡθικὴν προστασίαν τεῦ ἀοιδίμου Δώριζα, ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ ἐγγύτερον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὰς σπανίας αὐτοῦ ἀρετὰς καὶ τὰ ἔξοχα προτερήματα, εὐγνώμων δὲ καὶ εὐλαβῆς πρὸς τὴν μνήμην του νὰ παράσχῃ πλήρη καὶ τελείαν αὐτοῦ εἰκόνα, ἦν δι' ἕλεισφιν χώρου λυπούμεθα διὰ ἀδυνατοῦμεν νὰ παραβέσωμεν.

τῷ 1878, ἀναγορευθέντος Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', Μέγας Ἀρχιδιάκονος, ἀρχιγραμματεὺς καὶ ἐπόπτης τοῦ γραφείου τῆς ἀλληλογραφίας. Μεθ' ὅ, ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ χορηγοῦντος τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου Ζαρίφη, ἀπεστάλη εἰς Παρισίους, ὅπως, σπουδάζων τὴν νομικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν γλώσσαν, χρησιμεύσῃ ὡς νομικὸς σύμβουλος; καὶ διερμηνεύεις τῶν Πατριαρχείων. Μετὰ πενταετεῖς αὐτόθι σπουδὰς ἀνηγορεύθη διδάχτωρ χείων. Μετὰ πενταετεῖς αὐτόθι σπουδὰς ἀνηγορεύθη διδάχτωρ χείων.

τῆς Νομικῆς καὶ προλύτης τῆς Φιλολογίας (Licencié ès-lettres). τῆς Νομικῆς καὶ προλύτης τῆς Κων) λιν προσεκλήθη ὑπὸ Ἰωακείμ τοῦ Δ'. ἔπανακάμψεις εἰς Κων) λιν προσεκλήθη ὑπὸ Ἰωακείμ τοῦ Δ'. καὶ διωρίσθη νομικὸς σύμβουλος τῶν Πατριαρχείων, διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῆς ἑλληνικῆς καὶ γαλλικῆς ἀλληλογραφίας καὶ διερμηνεύεις. Μετὰ τὴν ἀνάρρησην δὲ Διονυσίου τοῦ Ε' διωρίσθη ἀσχιστικής τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῶν Πατριαρχείων—τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας». Ανελθόντος δὲ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Νεοφύτου τοῦ Η' καὶ ἰδουθείσης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔδρας νομικῶν μαθημάτων ἐν τῇ Θεολ. Σχολῇ τῆς Χάλκης, ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν καὶ τῆς γαλλικῆς γλώσσης. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1892 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐλλάδος ἐπρότεινεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν τριῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Κεφαλληνίας. Ἐκλεγεῖς δὲ κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1893 ἀνελάμβανε τὰ ποιμαντορικὰ αὐτοῦ καθήκοντα. Ἀπὸ τοῦ 1896 διετέλεσε μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ διετίαν λύσας μάλιστα τότε καὶ τὸ πολυυθύλητον μητροπολιτικὸν ζήτημα. Ἐπανελθὼν δ' ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ προσεβλήθη ὑπὸ δεινῆς νόσου καὶ ἀπεβίωσε τῇ 25 Ιανουαρίου τοῦ 1901 ταφεῖς, κατὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν θέλησίν του, εἰς τὸ ἐν Δρεπάνῳ δημοτικὸν νεκροταφεῖον.

Τοιοῦτος ἐν πάσῃ συντομίᾳ καὶ γενικῷ διαγράμματι ὁ πλήρης δράστεως καὶ πνευματικῆς ἀκμῆς βίος τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου. Ἄλλ' ὁ Γεράσιμος Δώριζας δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων χληροικῶν. Πεπροικισμένος δι' ὑπερόχου διανοίας, κεκτημένος ἀντίληψιν ἔκτακτον καὶ μνήμην ἀπέραντον, κατώρθωσε νὰ μορφωθῇ ὅσον ὀλίγοι, ἐντριβέστατος γενόμενος περὶ πάντα τοῦ ἐπιστητοῦ τὰ σημεῖα. Θεολόγος ἀριστος, φιλόλογος δεινός, νομικὸς ἀριστοῦχος, γλωσσομαθής, κάτοχος σπανίων ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων καὶ εὐγλωττίας κατακηλούστης, ἐγκρατής παντὸς ζητήματος, μονονού πανεπιστήμων, ἐθαυμάζετο παρὰ πάντων τῶν μετ' αὐτοῦ διαλεγομένων.

Ἄλλ' ὅ, τι ἔχαρακτήριζε καὶ ἀνύψου τὸν ἀοιδίμον ἄνδρα εἶνε ὅτι ἦτο: ιθεολόγος φιλόσοφος. Ασφαλῶς δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτοῦ ὅτι προέτρεξε τῆς ἐποχῆς του· ὅτι ἦτο ὁ πρό-

δρομος τῶν κληρικῶν τοῦ μέλλοντος· τύπος λειτουργοῦ τῆς ἀνα-
καινισθησομένης θρησκείας. Ἀντελαμβάνετο καὶ ἔβλεπε τὰ ζη-
τήματα ὅχι ύπὸ τὴν Ἑηρὰν καὶ περικεκαλυμμένην μορφήν, ἥν
προσεδωκκεν αἱ παραδόσεις τοῦ μεσαιῶνος καὶ ἡ δεισιδαιμονία
τοῦ πλήθους. Δὲν ἐνδιέτριβε περὶ τοὺς τύπους, μὲ τὴν ἄγο-
νυν καὶ σχολαστικὴν ἑκείνην ἐμμονήν, ἥτις διαχρίνει ἄλλους.
Οἱ Δώριζας ἐφιλοσόφει εἰσέδουεν εἰς τὸ βάθος τῆς θρησκείας·
διέβλεπε βιθύτερον διὰ μέσου τῶν ἔξωτερικῶν τύπων εἰς τὴν
οὐσίαν καὶ τὸν ἀπώτερον ὑψηλὸν σκοπόν, καὶ, ἐνσαρκῶν τὰ
ὑψηλὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου, παρεῖγεν ἐστὸν διηγεκές
παράδειγμα χριστιανικῆς ἀρετῆς. "Εἶη ὡς ἀληθὲς τέκνον τοῦ
Χριστοῦ δύο τινὰ ἔχων ὡς τελικὸν σκοπόν τοῦ βίου του: διδά-
σκειν καὶ ἀγαθοεργεῖν. Ἐφώτιζεν ἀμα καὶ παρεμύθει τὰς ψυ-
χάς. Φιλάνθρωπος μέγοι φανατισμοῦ διετέλεσεν ἐλεῶν καὶ ἀνακου-
φίζων τοὺς πένητας, δαπανῶν πρὸς τοῦτο καὶ τὸν τελευταῖον ὁδο-
λόν. Εἰς τὴν μεγάλην του καρδίαν ἀντήγει πάντοτε ἡ κραυγὴ
τοῦ πόνου καὶ τῆς δυστυχίας. Δὲν ἐλησμόνει τοὺς ύπὸ νόσων
κατατρυχομένους ἐνδεεῖς προστήρετο καὶ ἀνεκούφιζε τοὺς ἐν
ταῖς φύλακαῖς στενάζοντας καὶ διὰ γρέη κρατουμένους, ἔξαγο-
ράζων διὰ τοῦ πενιχροῦ του βιθλαντίου τὴν λύτρωσιν τῶν ἀτυ-
χῶν αὐτῶν ἀποκλήρων. Καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐεργεσίας του πα-
ρεῖχε μετὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ἀδελφικῆς ἑκείνης τρυφε-
ρότητος, ἥτις χαρακτηρίζει τοὺς ἀληθεῖς ἀλτρουϊστὰς καὶ ἥτις
καθιστᾷ ἀκόμη γλυκυτέραν τὴν ἀγαθοεργίαν. Πανταχοῦ καὶ πάν-
τοτε, εἰς τε τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ, διέκρινε τις
τὴν ἐπιβολὴν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς του τὸ μεγαλεῖον.
Μετριόφρων ὅσον οἱ βιθύνοες σοφοί, ἀποστέρων τὸν κόμπον
καὶ τὴν ἐπίδειξιν, ἀπέριττος τὴν πειθολήν, λιτὸς καὶ αὐτάρ-
κης, εἰλικρινῆς καὶ ἀπροσποίητος τοὺς τρόπους, ἔχων ἀείποτε
μίαν πατρικὴν συμβουλὴν ἡ παραμυθητικὴν τινὰ λέξιν εἰς τὰ
γείλη, ἐνέπνεε τὴν ἀγάπην, τὴν ἐμπιστοσύνην, τὸν σεβασμὸν
πρὸς ἀπαντας. Τόσον δὲ ἦτο ἀπέριττος ἐν παντὶ, ὥστε οὐδὲν ἐκ
πρώτης ὅψεως διέκρινε τὸν ἀνώτερον κληρικόν, τὸν σοφὸν θεο-
λόγον, τὸν ἐμβριθῆ φιλόσοφον. Οὐδὲν διακριτικὸν σημεῖον ἡγά-
πα νὰ φέρῃ, εὐρίσκων μόνην ἡδονὴν καὶ ἀπόλαυσιν τὴν μετὰ
τοῦ ποιμνίου του ἀδελφικῆν ἀναστροφήν, μετ' αὐτοῦ συμπάσγων
καὶ ἐπιγαίρων. Καὶ θνήτων ἀκόμη διετράνωσε τὴν πρὸς τὸ
ποιμνιόν του ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν παραγγείλας νὰ ταφῇ εἰς
τὸ ἐν Δρεπάνῳ κοινὸν νεκροταφεῖον καὶ οὐχὶ ἐν τῷ συνήθει τῶν
κεκοιμημένων Ἱεραρχῶν τῆς Κεφαλληνίας.

Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ τῆς μελιρρύτου διδασκαλίας του καὶ

τῆς ρητορικῆς ἔκείνης δεινότητος, μεθ' ἡς ἀνέπτυσσε τὰ δυσκολώτερα καὶ ἀκανθωδέστερα τῶν ζητημάτων; Τί δὲ περὶ τῆς ἐπαγωγοῦ καὶ οὐρανίας ἔκείνης τέχνης, δι' ἣς κατώρθου τὰ ὑψηλότερα καὶ φιλοσοφικώτερα τῶν ζητημάτων τῆς θρησκείας, νὰ καθιστῷ εὔληπτα εἰς πάντας, ἀπὸ τοῦ ἐπιστήμονος μέχρι τοῦ ἀπαιδεύτου; Κεκτημένος εὐφράδειαν ἀπαράμιλλον, γνωρίζων κατὰ βάθος καὶ χειριζόμενος μετ' ἐκτάκτου εὐχερείας καὶ γλαφυρότητος τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, συνήγον ἐν ἑαυτῷ πάντα τὰ προσόντα τὰ ἀναδεικνύοντα τοὺς ἀληθεῖς ρήτορας, ἐκ τῶν ὄλιγων ἀριστοτεχνῶν τοῦ λόγου. Τοιούτους ρήτορας, ὡς τὸν Δώριζαν, κήρυκας ἀληθεῖς τοῦ θείου λόγου, θαυμασίους διδασκάλους καὶ ἐρμηνευτὰς τῶν ὑψηλῶν τοῦ Χριστοῦ διδαχημάτων, οἵτινες νὰ ἔξαίρωσι τὸν νοῦν καὶ νὰ ἐμψυσῶσι τὴν ἀρετὴν τοῖς ἀκροωμένοις, ὄλιγους ἔσχεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Δώριζας. Ἡ Κεφαλληνία θρηνεῖ δικαίως τὴν ἀπώλειάν του καὶ ἀποτίει φόρον ἀιδίου εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς εἰς τὴν ἀθάνατον μνήμην του, κατατάξασα αὐτὸν ἐκ τῶν πρώτων ἐν τῷ πανθέῳ τῶν περιφανῶν καὶ ἐνδόξων τέκνων της.

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

ΠΟΥΛΑΚΙ πληγωμένο
Στὰ ξένα τριγυρίζει·
Τί ἔχει τὸ καύμενο;
"Αχ ! τί νὰ τὸ φοβίζῃ
Κι' αἰώνια λυπημένο
Στὴν ξενητιὰ γυρίζει ;

Τί ἔχει καὶ μὲ μάτι
Θολό, μισοσθυσμένο,
Στὴ γῆ γυρεύει κάτι,
Ἀπὸ τὸν κόσμο ξένο,
Κάποια σκιὰ φευγάτη,
Κάποι· ὅνειρο χαμένο ;

Πευκιᾶς Συλοκάστρου
Αὔγουστος τοῦ 1901.

Τί ἔχει καὶ μὲ πόνο
"Αγρια λαλιὰ σκορπίζει,
Κι' ἐκεῖ ποῦ τρέχει μόνο
Κι' αἰώνια φτερουγίζει,
Ἀπὸ κλωνὶ σὲ κλωνὸ
Κάθε καρδιὰ ραγίζει ;

"Αχ ! τί στὰ μαῦρα ξένα
Τὸ ἄμοιρο ζητάει
Καὶ κλαίει πικραμένα
Καὶ πάει, πάει, πάει ;
"Αχ ; μὴν ἔχει χρεόνα
Τὸ ταῖρι π' ἀγαπάει ;